

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények címzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 32 korona. Negyedévre . . . 8 korona.
Félévre . . . 16 korona. Egy hóra . . . 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adnak vissza.

Politikai hírek.

Budapest, jul. 23.

A „bizalmas közlemény” foglalkoztatja igen élénken a politikai köröket s különösen a klerikális sajtót.

A M. Á. pld. a többek közt akövetkezőket írja:

„A Széll kabinet erkölcsi bukása meg van pecsételve. Az egy hétig tagadott bizalmas rendeletet maguk is kénytelenek beismerni, nagy ravaszul azzal vigasztalván magukat, hogy ez a közölt rendelet nem egyezik a Széll Ignác aláírásával közölt rendelettel. Legyen ám ekként, a valóság azért egy marad, mivelhogy a Széll Ignác aláírásával megjelent bizalmas közleménynek nem szavaiban, hanem tendenciájában van a botrány. A botrány az, hogy a kormány Szent István király emlékének és a szent koronának kilenczszázados jubileumától igyekezik távol tartani és eltüntetni a hatóságokat, a középületek feldiszítésének eltüntetése csak kifejezési módja e szándéknak, világos levén, hogy a hatóságok nem vesznek részt oly ünnepen, melyet a kormány tilalom alá vetett.”

Ezzel szemben a kormány felhivatalos lapja a „Magyar Nemzet” közli Széll Ignác államtitkárnak egy újabb levelét Bartók Lajos a „Magyarság” főszerkesztőjéhez intézve, a melyben arra kéri, hogy az ügy teljes kiderítése érdekében nevezne meg azon munkatársát, ki a kérdéses „bizalmas közlemény”-t állítólag az eredeti hivatalos példányról lemásolta, hogy az kihallgatható s annak előadása alapján a vizsgálat folyamatba tehető s annak során a hamisító személye kipuhatolható legyen.

Bartók Lajos erre az államtitkárnak azt válaszolta, hogy mivel semmi ok fenn nem forog, melynél fogva ő a bizalmas rendelet mellett tovább is állást foglaljon, kijelenti, hogy a „bizalmas közlemény” szövegét Pápay Lajos, a lap munkatársa szolgáltatta a lapnak.

E válasszal egyidejűleg Pápai Lajos a következő levelet intézte Széll államtitkárhoz:

Méltóságos Államtitkár Ur!

Bartók Lajos főszerkesztő ur felhívására van szerencsém Méltóságoddal a következőket tudatni:

A „Magyarság”-ban megjelent belügyminiszteri „bizalmas közlemény” én a saját szememmel láttam, azt az eredeti okmánypapírosról sajátkezűleg másoltam le. Minden egyes lépésemről felelős szerkesztőmnök: Fényás László urnak jelentést tettem és eljárásomat előtte igazoltam is, a bizalmas felvilágosításokat megadva. Hogy rajta kívül azt, vagy azokat, kik nekem e „bizalmas közlemény” lemásolására alkalmat adott, vagy adtak, senkinek el nem árulhatom, azt becsületbeli kötelességemnek ismerem.

Méltóságodnak van szerencsém kijelenteni, hogy mindössze ez az, a mit az ügyről mondhatok, egy szóval sem többet, sem kevesebbet.

Méltóságos Államtitkár Urnak

kiváló tisztelettel

Pápay Lajos

a „Magyarság” belmunkatársa.

Az M. N. e levél közlése után kijelenti, hogy az egész „bizalmas közlemény” nem egyéb apokrifnál, a melynek csak az volt célja, hogy a miniszterelnök iránt táplált bizalmat megrendítse.

Párisban legközelebb összeül az interparlamentáris békekongresszus. Évek óta csmálják már és hirdelik a békét — időközben pedig a leghevesebb békeszónokok megszavazzák a hadügyminisztereknek még a lehallatlanabb költségeket is az államok hadseregeinek fejlesztésére, a védőerő szakadatlan fokozására. A népek pedig csodálkozva látják, hogy minél tekintélyesebb alakok vesznek részt olyan békekonferenciákon, annál inkább dühöng a vágy ágyudőre s puskaropogás után.

Majdnem egy éve, hogy Anglia harcol Transzvál ellen és most ime itt van a kínai borzalom.

Azt mondják erre, hogy az utóbbi nem is háboru, hogycsak azért mennek európai haderők a sárga ten-

ger partjaira, hogy a civilizációt terjeszszék a kinézerek között.

Ausztria soha sem tud kimenekedni a bajaiból. Egyik válság a másikat éri. Alig hegyed be az alkotmány testén az egyik seb, a másikat már gyógyítani kell.

Körber ur sem sokkal szerencsésebb az elődjénél. — Ő is még csak kísérletezik, de eddig még semmi pozitív eredmény.

Közelebb is Ischben járt a királynál, a hol egy napig tartózkodott, a miből sokan azt következtetik, hogy oly elhatározás nem történt, mely forduló pontot jelentene az eddigi politikában.

Körber ur még most is azt hiszi, — hogy természetes uton és rendes eszközökkel helyreállíthatja az osztrák pártok között asztédukt békét s újból kísérletezni fog, hol az egyik, hol a másik párttal, hogy az osztrák alkotmány megmentése érdekében a Reichsrathot akcióképesse legyék és rendes munkára vállalkozzanak. Beavatott helyen azt mondják, hogy Körber a legutóbbi obstrukciós pártnál nem találkozott határozott visszautasítással s hogy úgy az ő, mint Rezek miniszter fáradozásai eredményesek voltak, mert a cseheket rábírhadják, hogy bizonyos föltételek teljesítése mellett az obstrukcióról mondjanak le. Természetesen, egyoldalú nemzetiségi vagy elvi engedményekről nem lehet szó, mint a béke áráról.

Az engedmények csupán a nyelvrendeletek módosításai lehetnek, melyek a Reichsrath újból való összeülésekor ily megváltoztatott alakban ismét előterjesztetnek.

Hetek óta hire jár a sajtóban, hogy a Széll-kormány erőlyesen hozzákezd a főispánok menesztéséhez. Erre a tömeges menesztésre okvetetlenül szükség van, mert a vidéki basák nem igen akarnak hozzáismulni az új rendszerhez, sőt egyik-másik annyira nem törődik az új renddel, hogy Bánffy kíséretük kortes útján; de szükség van erre a „razziára” azért is, mert ez lenne a választási előkészület a választásokra. Széll nehezen szánta rá magát erre az erőlyes lépésre, de úgy látszik, végre is megunta a tétozást, mely megingatta a talajt lábai alatt. Az első menesztés már megjelent a hivatalos lapban s a mint már az „Ellenzék” közölte, Flatt Viktor ujvidéki főispán felmentéséről szól.

Kulisszák mögöl.

Kolozsvár, jul. 23.

A politikai élet mai csendjét csak olykor veszik fel a beavatottabb politikusok találgatásai a jövőt illetőleg. A most folyó holt időszak is ahhoz képest elég bőven termel ilyesféle politikai kombinációkat, a melyeknek bizony vajmi ritkán szokott a gyakorlott élet igazat adni.

Most ismét az általános választások és a Curiai bíráskodás kérdése vannak napirenden.

Bizonyos oldalról azt hangoztatják, hogy a kormány azért lesz kénytelen itt-ott az ellenzéknek engedni, mert a közigazgatás külső közegei tünnetnek ellene semlegességgel, azért, mert a kuriai bíráskodásról szóló törvény e külső közigazgatási tisztviselőknak bíráskodását a választásoknál egyenesen megtiltotta.

De sokkal megfelelőbb és korrektebb az a nézet, hogy az önértetes magyar tisztviselők csak örövendenek annak, hogy a kuriai bíráskodásról szóló törvény garanciáit szerzett nekik, hogy a kormány hajdusze-
repre többé felhasználni nem fogja s nem teszi ki annak a megvetésnek, a melyben például a várnai, vagy stomfai választásnál is részük volt, a mikor is az egész vármegye, sőt az állami tisztviselők, erdőfelügyelő stb. ki voltak rendelve s azután tűnnek kellett az elkeseredett nép megvető szidalmazását.

Az utóbb megejtett választások igazolják, hogy a szabadelvű pártban annak az elemnek, a melyik a régi rendszert s a régi

rendszer bűneit képviselte, valamelyes nagy jövője nincs, mert az új választások alkalmával mind az új éra emberei szaporodnak s így minden feltűnés nélkül fokról-fokra fog a szabadelvű pártban az az átalakulás bekövetkezni, a mit az ország olyan régen vár.

Ha a szabadelvű párt arculatján ezt a minden erőszak és brutalitás nélkül lassankint végbemelő változást, a higadatan vizsgáló szem felismerheti, nem kevésbbé észre lehet venni, hogy a főispáni kar átalakítása is ama szellem értelmében történik, hogy a régi rendszer erőszakossága s ez erőszakosságban leginkább jeleskedő egyének letűnjenek s helyüket azok foglalják el, a kik Széll Kálmánnak kormányzási elveit őszintén követni hajlandók.

Első tekintetre ugyan radikálisabb kurának tetszhetett volna, ha a főispánok jókora része menesztetik, de alaposabban utána gondolvá, helyesebbnek kell tartani azt a föltevést, hogy a főispánok legnagyobb részénél erőszakosságok és a polgári szabadságok lábbal tiprását a Bánffy-rendszer provokálta, hogy a régi rendszer erőszakossága is szívesebben veszik, ha nem használják őket pandur szerepre, a mely szerepet Bánffy szánta volt az ő főispánjainak. Itt is csak a legszükségesebb változtatások vannak tervben.

—k.

A kínai forradalom.

Brüsszel, jul. 21.

A külügyminiszter ma a kínai idő szerint délután 5 óra 24 perczkor feladott következő táviratot kapta:

A santungi kormányzónak egy távirata biztosít arról, hogy a pekingi követek e hó 20-án sértetlenek voltak és állítólag a kínai hatóságok oltalmában vannak. Li-Hung-Csang Sanghájba érkezett.

Páris, július 21.

A kínai követ közölte Delcassé külügyminiszterrel a nankingi alkirály által neki elküldött és e hónap 18-án kelt császári rendeletét, amely azt mondja;

A német követ kivételével, akit a lázadó néptömeg meggyilkolt, amelynek kinyomozását és megbüntetését mi ezennel szigoruan megparancsoljuk, az összes többi idegen követ egy hónap óta az udvar gondos oltalmában vannak és szerencsésen sértetlenek

Brüsszel, július 23.

A külügyminiszter közli, hogy a brüsszeli kínai ügyvivő délelőtt a Londonban és Brüsszelben akreditált kínai követől a következő táviratot kapta:

Ép most kaptam a santungi kormányzótól egy táviratot, melyet Sheng vasutízigazgató közvevített és melyben a kormányzó kijelenti, hogy a pekingi követek épségben vannak. A belga külügyminiszter a távirat átvételénél a legsürgősebben hangoztatta, hogy szükséges volna, hogy a pekingi belga követtel érintkezésbe lépjen és a legkétségsbevonhatatlanabb módon értesüljön a pekingi idegenek sorsáról.

Insbruck, jul. 23.

A kelet-ázsiai expedicionális csapat egy szakasza ma reggel 7 órakor Penysiba utaztában érintette Insbruckot. Üdvözlésére megjelentek a pályaudvaron Jenő főherczeg, valamint a hatóságok fejei. A főherczeg megvendégelte a német csapatot. A reggeli során a főherczeg poharat emelt Vilmos császárra, mire Falkenhayn őrnagy Ferencz József király egészségégre üritette poharát.

Páris, jul. 23.

A Havas-ügynökség jelenti hogy Csifuból, határozott forrásból értesül, hogy 20-án az összes pekingi követek még életben voltak. A hivatalos kínai hatóságok intézkedéseket tettek a követek védelmezésére.

Hegedüs a székelyekért.

Hegedüs Sándor alig érkezett vissza Budapestre székelyföldi utjából, már is hozzá látott azon akcióhoz, a melyet a székelyek érdekében megindítani akar.

A m.-vásárhelyi kereskedelmi és iparkamarához ugyanis a következő nagyfontosságú leiratot intézte:

A Székelyföld közgazdasági, nevezetesen forgalmi és ipari viszonyai legújabb helyzetének személyes megismerése czéljából tett legutóbbi utazáson, nevezetesen a négy székely vármegye székelyeinek és azok ipartelepeinek, valamint a látogatásom alkalmából rendezett kis helyi kiállítások megtekintése révén közvetlen meggyőződést szereztem magamnak arról, hogy a Székelyföldön és különösen annak városaiiban mily rendkívül sok a teendő ipari téren, akár a gyári, akár a kézmű, akár pedig a háziipart tekintstik is.

Alkalmam volt egészséges és fejlődés-képes kezdeményezéseket is látni, melyek jóakaratu istápolás révén a Székelyföld közgazdasági viszonyainak fontos tényezőivé lehetnek, de ezzel szemben alkalmam volt régi iparágak maradványait is látni, a melyek kellő felkarolás és az érdekeltek megfelelő tömörítése, szakképzettségük emelése és hitelviszonyaik javítása által ismét életképes iparágakká volnának fejleszthetők.

Teljes tudatában annak, hogy a gyáriparnak a Székelyföldön és különösen annak távolabbi részein kisebb tere van az idő szerint, mint az ország más, e tekintetben kedvezőbb fekvésű vidékein, nem ringatom magam abban a reményben, hogy ezen a téren legalább egyelőre nagyobb eredmények lesznek elérhetőek, de azért annál nagyobb gonddal és körültekintéssel kell ezzel foglalkozni, ápolva és fejlesztve azt, a mibenne egészséges és fejlődés-képes, mert minden egyes ily gyártelep újabb és újabb kereseti forrásokat nyit meg a Székelyföld lakosságának és ez által mind erősebb eszköze lesz a kivándorlás korlátozásának.

Ha a gyáripár tekintetében természet-szerűleg talán lassubb is lesz a fejlődés, annival nagyobb eredményeket várok a kézműipar fejlesztésétől, épen a mult fejlődésénél fogva és a gyáripár lassubb terfoglalása következtében.

A fa-és fémipar Marosvásárhelyen, a timáripár és vasipar Székely-Udvarhelyen, illetve Udvarhely vármegyében, a faipar különböző ágai Seps-Szent-Györgyön és az asztalosipar Kézdi-Vásárhelyen jellegzetes bizonyítékok arra nézve, hogy a Székelyföldön erős talaja van különböző iparágaknak, csak fel kell azokat karolni kell erőlylyel és az eredmény meggyőződése szerint kétségtelen.

A mi e tekintetben biztató az említett helyeken, kétsésgívül kellő talajra találna Csik vármegyében, illetőleg Csíkszeredán és Gyergyó Szent Miklóson is, csak foglalkoznunk kell azzal rendszeresen, tervszerűen, nem kísérletekkel, melyekre már alig van időnk, hanem oly intézkedésekkel, a melyek másutt hasonló viszonyok között már beváltak és eredményre vezettek.

Hasonlóké a viszonyok a háziipar tekintetében is, melynek egyik ágát, a szövészetet Háromszék vármegyében már sikerült oly alapra fektetnem, mely a biztos fejlődés felé vezet.

Ez azonban csak egy része lévén a teendők hosszú sorozatának, sürgős szükségnek tartom, komolyan és behatóan foglalkozni a székely iparfejlesztés összes részleteivel, melynek ismerete nélkül komoly intézkedések nem tehetőek.

Ezen részletek kinyomozása és elemterjesztése elsőrangú feladata a kamarának, nem általános, nagy vonásokban, hanem egyes ipartelepek és műhelyek szerint, megjelölve, ugy azt, a mi a azokban egészséges, mint azt, a mi a fejlődést akadályozza, tehát annak utjából eltávolítandó, valamint azt is, ha egyes műhelyek jobb technikai berendezése kívánatos, szóval megjelölve konkrét minden részletet, kerülve abban a nagy általánosságokat.

Czélom, megindítani az egész vonalon a rendszeres tevékenységet, elhárítani a gyáripár akadályait, szervezni a kézmű és háziipart, a mennyire az természetesen a rendelkezésemre álló eszközök keretében fokozatosan módonban lesz.

Ezek alapján felhívom tehát a kamarát,

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög ccentiméternyi tér hirdetési ára 8 fillér. Gyárosok kereske dők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklám sora 2 korona.

Hivatalos közlemények sora 5 korona.

Nyilttéri oszlkkek garmond sora után 40 fillér fizetendő.

hogy tegye beható tanulmány tárgyává ezt az ügyet és terjessze elem erre vonatkozó részletes, konkrét javaslatait, még pedig vállalatok és kézműipari műhelyek szerint, mely munkájában segítségére lesz a kerületi kir. iparfelügyelő, a kit ez irányban megfelelően utasítottam. A mennyiben további szakértő közreműködésére volna szüksége, készséggel utasítom erre a technológiai iparmuzeum igazgatóságát is.

Végül utalással a székely ifjak ipari kiképeztetése tárgyában a kamarákhoz intézett leiratomra, megjegyzem, hogy mindkét ügyre vonatkozó javaslatait az őszre elvárom, mert a tél folyamán a teendők egész sorozatát meg akarom már állapítani.

Budapest, 1900 július 13-án.

Hegedüs s. k.

Tanügy.

Felvétel a segesvári állami polgári-leányiskolába. A segesvári négy osztályú állami polg. leányiskola 1-5-ös osztályába felvételt minden 10 évet betöltött, elemi népiskola 4 osztályát sikerrel végzett tanulónálány. A 2 3 4 osztályba pedig csak azok a tanulóleányok vétetnek fel, a kik megfelelő életkor mellett abba az osztályba beillenek, s a kik a megelőző osztályt sikerrel bevégezték, vagy megfelelő felvételi vizsgálatot tesznek.

A tandíj egész évre 8 korona, mely két részletben is fizethető; beiratási díj 1 kor. az orsz. tanítói nyugdíjajárlék czímen 30 fillér; évi „Értesítő” és egyéb nyomtatványok költségeire 2 korona és iskolai könyvtára 2 korona együtt 13 kor. 30 fill. A 8 korona tandíj alól szegény-ségi vagy vagyontalansági bizonyítvány alapján a jó magaviseletű és jó előmeneteli tanuló felmentetik. A más díjakat mindenki tartozik a beírás alkalmával kifizetni.

A segesyorsu tanulók ingyen kapnak az iskolai kölcsön könyvtárból az egész iskolai évre tankönyveket, esetleg rajz- és íróeszközöket, valamint a legszükségesebb nélkülözönkunka anyagot is.

A polgári leányiskola mellé vidéki tanulóleányok elhelyezésére Gyöngyössy István, polg. leányiskolai tanítónő lakásán és felügyelete mellett, egy családias jellegű magán internátus van barendezve havi 18 frt (36 kr.) díj mellett, a melyért lakáson, fűtésen, világításán, szolgáltatón kívül minden tanuló kap naponként négyezer étekezést és pedig: reggelire 0-3 liter kávé egy szelet kenyérrel, délben pedig: 2-3 tál ételt, uzsonnára egy szelet kenyeret, gyümölcsöt, vagy más egyebet hozzá és estére egy tál ételt. A helyek korlátolt voltára tekintettel aug. 20-ig két jelentkezn. — Bővebb felvilágosítást ad az igazgató.

Azon szűlők, a kik zongoratanításban is részesíteni akarják leánygyermeküket, igen mérsékelt havi díj mellett, erről is gondoskodva van.

Segesvárt, 1900. jul. 20.

az igazgatóság.

Fürdői levél.

Az egykori kolozsvári kántor azt éno-
kelte, hogy „Halál ellen nincs orvosság.” Elhiszem neki, de állítom, hogy nem betegség ellen igenis van. A ki meg akar erről győződni, jöjjön Kolozsra. Itt saját szemével fogja látni a hihetetlen, de mégis igaz dolgokat. Az egyik mankórája támaszkodva jelenik meg, ugy, hogy mások segítik be abba a sósóba, mely egy pár hét múlva eldobhatja vele a munkát; a másik hordszéken hozatja magát a gyógyító tóba s nemsokára segítség nélkül távozik haza. Igen, ezeket a dolgokat saját tapasztalataim és mások elbeszélése folytán írom s nem tudom eléggé ajánlani a nagyközönség figyelmébe ezt a különös gyógyerejű sósavat, mely igazán betegség ellen gyógyít. Szintugy járj annak, a ki elvézi, hogy miért negligálja a nagyközönség ezt a kitűnő fürdőt.

Jelenleg is alig van 150—160 idegen vendég, eltekintve a vasárnapoktól. Ez az egy nap az, a mikor nyüzsgés-mozgás tapasztalható az egész telepen. A kolozsvári közönség ugy látszik megismerte hatását és méltányolni tudja, mert onnan vasárnapokon 200—300-an rándulnak ki élvezni az áldott tavat. Az idő kitűnő. Az állandó vendégek nagyobb részét a szőpnem teszi ki. Bárcsak a többi közfelfekvő községek lakói is — sa-
erdeklükben — igyekeznének meggyőződni annak elvitathatatlan hatásáról.

A mi a szállás és étkezési ügyeket illeti, azok is kielégítők, mert a mostani vendéglős, Józsa Benjámin, mindent megtesz, hogy vendégei szükségét ne lássanak. Igaz, hogy azt a kényelmet, melyben odahaza szoktunk részesülni, meg nem találhatjuk, de az egészség helyreállítására és a változatosság okáért elnézőknek és türelmeseknek kell lennünk.

A város minden töle telhetőt elkövet, hogy az igényeket, annyira, a mennyire ereje engedi, kielégítse. Rendezi a sétányokat, készített „lawn-tennis” pályát s emellett egy nagy épületet, berendezve vendégszobákkal az idegenek elszállásolására.

E hó 22-én tombolával egybekötött táncmulatság is rendeztetik a vendégek szórakoztatására.

Tehát Kolozsra!

N. B.

Uj ipari alapítások.

A Hitel című közgazdasági hetilap legújabb számában egész sereg uj alapításról ad hírt, melyek közül különösen örvendetesek azok az iparvállalatok, melyek a textilipar különböző ágait igyekeznek nálunk meghonosítani, minthogy éppen ezekben van nagy hiány nálunk. Így szövőgyárakat terveznek Papán, Győrött, Miskolcon, Szombathelyen, Ungvárott. A pápai szövőgyár dolgában Veszprémmegyei közgyűlésen jóváhagytták Pápa város amasz elhatározását, mely szerint egy szövőgyár czéljaira átenged 1500 négyszögöl területet díjmentesen, 852 ölet pedig átlag 2 koronáért. A győri szövőgyár építéséhez már hozzá is fogtak a héten. Ezt a vállalatot lovag Leon osztrák gyáros létesíti. Győr városa július 5-én rendkívüli közgyűlést tartott a vállalat támogatása kérdésében; a város tudvalevőleg már régebben elhatározta, hogy a gyár részére ingyen ad hat holdnyi területet és 500,000 darab tégla, azonfelül mentességben részesíti 15 évig mindenféle ut-, hid- és kövezetvám fizetése alól. A miskolci szövőgyárát Schwarcz és Kössler bécsi czég létesíti, mely az ottani piacon már 50 év óta áll fenn és Zizelitzben (Csehországban) is vannak szövőgyárjai. A miskolci mechanikai szövőgyárát 600 szövőszékre rendezik be, kalmefestéssel és apparatúrával jobbjátja női ruhászövetek gyártására. Szombathelyen a Wellesz és Schwitzer bécsi czég cipőkhöz való elasztik szövőgyárát állít. Ungvárott Herczeg Florián osztrák gyáros akar szövőgyárát felállítani és a városi közgyűlés már meg is szavazott 30 évi adómentességet a vállalatnak, mely 4000 munkást foglalkoztatna.

Ezeket kívül még több más kisebb iparalkotás van készülöben, így Nagyváradon cziromseprő- és szalmaárú-gyárát terveznek részvénytársulati alapon. A mozgalom élén Beöthy László főispán áll. Ugyancsak Nagyváradon az ottani Pontelli-féle szálamigyártat a nagyváradi Leszámitoló és jelzőlogbank részvénytársasággá alakítja át 80,000 korona alaptőkével.

Miskolcon szénbánya társulat van alakulóban a Szendrő község határában feltárt 4000 holdnyi barnaszén-telemek kiaknázására. E vállalat alaptőkéjét 160,000 koronában állapították meg. Tordán cellulosegyár részvénytársaság alakult 300.000 korona alaptőkével. A társaság, mely már be is jegyeztette magát, megszerezte a Schoeller és társa czég tordai cellulosegyárát és a Neufeldt Károly czég várfalvi erdőtelepét.

Kismartonban villamossági rt. alakult (Sopron m.) 200,000 koronás alaptőkével (2000 drb. 100 koronás részvény) oly czélból, hogy a budapesti Egyesült villamossági rt.-gal kötött szerződés alapján Kis-Martonban villamos villagítást és erőátvitelt szolgáltató telepet létesítsen.

A győrszigeti biszkvitgyárát megvette Back Hermannról Koestlin és társa regensi czég. A gyár már hosszabb idő óta szünetel. Most kibővíti és augusztus közepén föl is veszi az üzemet.

A szabadkai vajgyár terveit már bemutatta Ruda Ernő és társa budapesti czég, mint a bácsmegyei vajtermelő központ képviselője, Szabadka város tanácsának s kérte az építés megengedését.

A Szegedi Napló híre szerint Tenner László és társa Szegedben egy hordógyárát alapítanak, miután öt éves szerződést kötöttek a vajhordók szállítására a „Magyar tej-föl és vajkiviteli társaság: Ruda Ernő és társa” czéggel, mely a temesvári, szabadkai és veszprémi tejszövetkezetek készítményeit a földművelésügyi minisztérium protektorátusa alatt és ellenőrzése mellett külföldre, főleg Angolországba szállítja. Egyelőre évi 30 ezer vajhordó szállítandó, de már a közelebbi jövőben kétszer, vagy háromszor ennyire lesz szükség. A vajkiviteli társaság eddig Mecklenhurból szerezte be hordó-szükségletét, mert nem volt ily gyár az országban.

A szegedi lesz az első, mely tisztán nyersfából készíti a hordókat, a melyekhez a don-gákat géperővel állítja elő.

A Szegeden most megindult Ipar és Kereskedelem egy a maga nemében érdekes alapítás híré közli. Ugyanis a csongrádme-gyei Tápé községben szalmafonó és tokvaró-telep létesült, olyan módon, hogy néhány gazda beszerzett hat gépet és letették az alapját egy kisebb telepre, a mely azonban hamarosan virágzó gyárrá nőheti ki magát. Az ipartelepen szalmafonással és tokvarással foglalkoznak. A mit produkál az ipartelep, arra sem jut idő, hogy raktárban helyezték el, nyomban szállítják vasuton a megrendelőkhöz. Csak néhány hét óta működik az ipartelep s a tulajdonosok már is elhatározták, hogy azt kiterjesztik, megnagyobbitják és uj gépeket szereznek be. E czéla segélyt is kérnek a kereskedelemügyi minisztertől.

Ezeket kívül még a következő ujipari alapítások híre merült fel:

Szászsebesen nagy celluloz gyárkezdete meg működését, mely a környező kincstári erdőből szerzi be 30,000 köbméter fa szükségesletét. Darányi földművelésügyi miniszter készséggel mozdította elő e telep létesítését, mert intenciója, hogy az állami erdészet, ahol arra alkalom adódik, az ipart lehetőségig támogassa.

Az erdővidéki bányaegetlet r. t. (Maros-Vásárhely) Háromszékben az Arapatak és Alsó-Rákos határaitban előforduló nagymennyiségű kvarcz értékesítése végett részvénytársulati alapon üveggyárakat akar létesíteni, mely főleg finomabb táblaüveget gyártana. A részvénytársaság még az idén meg fog alakulni.

SZINHÁZ.

Változások a kolozsvári színház-nál. Az utóbbi napokban sok mindenféle híresztelést lehetett olvasni az újságokban, a kolozsvári Nemzeti Színházban történendő változásokról. A mindennemű híresztelésekkel és találgatásokkal szemben, legilletéke-sebb helyről vett értesülés szerint, tájékoztatnunk kell a közönséget a való tényállás-ról. *Follinus Aurél* távozásával *Bölyny József* intendáns az igazgatói állást nem szándékozik betölteni és így a színház igazgatását saját hatáskörében és felelőssége mellett, megfelelő színpadi-művezető és szakrendezőik alkalmazásával, maga intézi. Művezető *Janovics Jenő* lesz, ki a külföldi színházak tanulmányozása végett jelenleg Londonban és Párisban tartózkodik. Rendezők lesznek: *Janovics Jenő, Szakács Andor, Stoll Károly* és *Szentgyörgyi István*. A rendezők közül *Stoll Károly* ujember lesz a kolozsvári Nemzeti Színháznál; vele, mint az operák, operettek és énekes boházatok rendezőjével az eddigi levélváltások folytán, a szerződés szeptember 1-től rendben van.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, július 23.

— **A ref. püspök Bonczhidán.**

Dr. Bartók György ref. püspök tegnap Bonczhidán volt, a hol a népszerű főpásztort nagy ünneppilyességgel fogadták. Dr. Bartók György Kolozsvárról Nagy Károly református tanár társaságában utazott Bonczhidára a egyenesen gr. Bánffy György gyönyörű kastélyjába hajtatott, a hol a gr. Bánffy György vendége volt. Délelőtt 10 órakor istentisztelet volt a ref. templom-

ban különösen nagy hatást tett Nagy Károly tanár beszéde s a püspök imája. Az istentisztelet végeztével a püspök a paplakba ment hol Toozauer körjegyző üdvözölte a közönség nevében.

A püspököt igen kellemesen lepte meg dr. Farkas Lajos megjelenése, ki az állami iskola gondnoksága és kath. hitközség nevében üdvözölte.

Délben gr. Bánffy György fényes ebédet adott a vendégek tiszteletére.

— **Bolla Kálmán** altábornagy, honvédségi adlatus szombaton szemlélt tartott az itt állomásozó 21-ik honvédezzred felett. A kivonult csapatok magatartásáról nagy meglepéssel nyilatkozott s egyszersmind teljes elismerését fejezte ki a tisztikarnak is a tapasztalt rend és katonai pontosság felett. Szombaton este a Központi Szálloda kerti helyiségében az altábornagy tiszteletére a tisztikar vacsorát rendezett, mialatt, Borsai Samu karnagy vezénylete alatt a honvédeknek karját játszott. Balla altábornagy tegnap utazott el Kolozsvárról szemle útjának folytatására.

— **Gunesch Károly kitüntetése.** Gunesch Károlyt a király negyven évi működésének érdemei elismeréséül *arany érdemkereszt*tel tüntette ki. Az arany érdemkeresztet a városi tanács holnap délelőtt tartandó ülésén fogják átadni a kitüntetettnek. Az ülés ez alkalomból nyilvános lesz; az ünnepeket ismerősei és jóbarátai s az érdeklődő közönség is megjelenhet azon.

— **A sétatéri vám.** A kolozsvári sétatérben tudvalevőleg vámost szoktak szedni a közönségtől. Mert Kolozsvárt nemcsak a vizet, a járdát, az ételt, italt, ruhát, lakást stb. kell drágán megfizetni, hanem a levegőt sem adják ingyen. Az újabb vámorfordások után pedig szüntelenül kutatnak, mert a rohamos reformok végrehajtása súlyos terhet rakott a városra. A levegő-adó-szedés körül azonban nincs kellő gond fordítva arra, hogy arra, hogy a fizető közönség érdekei megóvassanak, a nem fizető közönséggel szemben. — Vasárnap délutánonként ugyanis a darabontok, napzsámok, szolgálok stb. nagy sokasága lepi el a sétatér 6 filléres ülő helyeit. Ezek a vendégek pedig nem fizetnek, csupán kiszorítják a fizető közönséget, a melyet aztán csak másodrendű ülőhelyeken vámolnak meg. Ezen a tarthatatlan állapotban csak úgy lehet segíteni, ha vagy fizetésre kényszerítenek egyformán mindenkit, vagy a nem fizető elemet az ülőhelyek elhagyására szorítják fel. Valami rendcsak itt is muszáj lenni.

— **E. Kovács Gyula siremléke.** A kolozsvári Nemzeti Színház „Segítő egylete” elhatározta, hogy *E. Kovács Gyulának* — a nagyszerű tragikusnak, ma még jeltelenül nyugvó hamvai fölé a társadalom hozzájárulásával díszes siremléket állít. E kegyelesez czéla kapunk ma 100 azaz egy száz koronát *Kelemen Lajosné Zaturetzky Berta* urasszonytól, ki *E. Kovács Gyula* „Hattyu-dalát” megzenésítette, (kapható Seps-Szentgyörgyön a szerzőnél, ára 1 kor. 50 fillér) s a fenti összeget, mint tisztajövedelmet küldte be az egyletnek. Ez összeghez járultak felülfizetéssel: *Báró Józsefszky Miklósné* (Debreczen) 8- és *Benedek Ártur* főszolgabíró (Sárány) 18 koronával.

Midőn ez összeget nyugtázzuk, hálás köszönetet mondunk ez uton ugya zeneköltő művésznőnek valamint a nagylelkű felülfizetőknek.

További adományokat elfogad a kegyeletes cséla.

Kolozsvár, 1900. július 23.

Kápolnai János.

a „Segítő egylet” pénztárosa.

— **A kolozsvári első iparszövetkezet működése.** A kolozsvári első általános iparszövetkezet szervezkedik és pályázni készül a Kolozsvárt épülő igazságügyi palota munkálataira. A munkálatokat a maguk összességében nagyrészen is elvállalják. A szövetkezetnek 300-at meghaladó szak-képzett tagja van, kik nagyobb vállalatok szakszerű keresztülvitelére is képzettséggel és képességgel bírnak.

— **Érdékes találkozó.** Kolozsvár városa tegnap igen érdekes találkozó színhelye volt. Azok a tanítónők jöttek ugyanis össze, a kik ezelőtt 25 évvel a kolozsvári állami tanítónőképző intézetben tették le a tanképesítő vizsgálatot. A 29 végzett osztálytárs közül 9-en időközben meghaltak, tizen kimentették elmaradásukat, tizen azonban tényleg megjelentek és pedig a következők: Szathmáry Ákosné Bárány Dóra, Petrá Józsefné Szemerjay Róza, Novák Antalné Sándor Véri, Bauer Klára és Bauer Teréz tanítónők Kolozsvárról, továbbá: *Bíró Ferenczné Viski Emma* Zilahról; *Botta Anna* polg. isk. tanítónő Fogaraszról; *Bartos Dezsőné* Jeszenszky Matild Szászvároslól; *Fóbián Teréz, Szentestől; özv. Deési Boldi* zsárné Bölcskői Örsze Vizaknáról. Az osztálytársak a tanítónőképző-intézet dísztermében találkoztak össze, a hol Szathmári Ákosné rövid, de szívélves szavakkal üdvözölte a hosszú távollét után egybegyűlt osztálytársait; megemlékezett az elhunyt társakról és tanárokról. Az intézet nevében Kovács Dezsőné Pap Mari tanítónő, mint az igazgatónő helyettese, igen meleg és lelkes beszéddel üdvözölte az intézet egykori jeles növendékeit s végigkálauzolta az intézet összes helyiségein. A találkozó osztálytársak üdvözlő táviratot küldtek Wlassich kultuszminiszternek és Kozma József temesvári felsőlányiskolai tanárnak, a ki az időben igazgatója volt a kolozsvári tanítónőképzőnek; üdvözlőket ennek nejét, volt tanárnőjüket is. Üdvözlő táviratot küldtek ezenkívül *Heinrich Józsa* jelenlegi igazgatónőnek is, a ki ez idő szerint Abbazidán üdül. Onnan a társaság a minoriták templomába vonult, majd a temetőt keresték fel, a hol egykori tanáraik: *Indali Péter, Benedek Áron, Láposi Miklós* és *Stöger Béla* sírjait megkoszorúzták. — A társaság este a Központi Szálloda kerti helyiségében adott találkozót egymásnak, a hol kedélyes beszélgetés között töltötték az időt és cserélték ki a 25—26 év alatt átélt eseményeket. E helyen említjük meg még, hogy Kozma József volt igazgatójuk és ennek neje a hozzájuk intézett üdvözlő táviratra még a délután folyamán szintén táviratilag válaszoltak egy megleghangu iratban, mely így szól:

„Nagyon kedves megemlékezésükért fogadják önként mint volt szeretett tanítványaink őszinte köszönetünket. Adjon a jó Isten mindnyájuknak kellő erőt, kitartást és megfelelő sikert, az élet további küzdelmében minél több örömet és megelégedést ugy saját maguknak, mint hozzá tartozóiknak. Szívből kívánják volt tanáraik: Kozma és Kozmáné.”

— **A hadiiskola tisztjei a Székelyföldön** A bécsi hadiiskolába bevezé-

nyelt tiszték közül tizenheten, mint *fogarasi* tudósítónk jelenti, Háromszék megyébe érkeztek. *Késdi-Vásárhelyen, Seps-Szentgyörgyön* és környékén felvételeket készítenek a katonai téréképek kiigazítására. Innen *Köhalomra* és *Brassó megyébe* mennek. A kirándulók egy vezérőrnagy parancsnoksága alatt vannak. A hadiiskola többi tagjai a monarchia különböző részeit utazzák be, hogy az egész monarchiáról egy teljesen javított katonai térképet készítsenek.

— **Geologusok Erdélyben.** A m. kir. földtani intézet tagjai minden évben felkeresik az ország különböző vidékeit geológiai kutatások végett. Az idei nyár folyamán az erdélyi részekben következő felvételek lesznek. *Róth Lajos* kir. főbányatanácsos főgeologus, mint osztályvezető *Torda-Aranyos* és *Alsó-Fehér* megyéken, *Ponor, Remete* és *Gyertyános* környékén, az osztály második tagja *Pálffy Mór* dr. kir. geologus ugyan csak *Torda-Aranyos* megyében az *Aranyostól* északra elterülő vidéken folytatja geológiai felvételeit. Halaváts *Gyula* kir. főgeologus *Hunyad* megyében, *Alsó Szilvás* és *Vajda-Hunyad* környékén térképez. *Gesell Sándor* kir. főbányatanácsos és *bánya főgeologus* *Offenbánya* bányavidékét veszi fel.

— **A Sáneczalja rendezése.** Kolozsvár város szepítő egylete sürgősen megkereste a várost, hogy a németek pallójától a szembe eső oldalra gránit járdát építtessen, mert a közlekedés esős idők alkalmával majdnem lehetetlen. A tanács utasította a mérnöki hivatalt, hogy gránit kockákból azonnal építtessen egy járdát.

— **Kovács János tanár Fiumében.** Kovács János unitárius gimnasiumi tanár hetek óta Fiumében tartózkodik dr. *Cherster Ferencz* tanár, az egyesült államok főkonzuljának társaságában. A jeles tanárt és társát gr. Szapáry László kormányzó meghívta mindazokra az ünnepekre, a melyeket Fiumében időzőtt angol vendégek tiszteletére rendeztek. Kovács János, ki mint tudjuk, éveket töltött Angliában és Amerikában s az angol nyelvet úgy beszéli, mint anya nyelvet, magyar ügyünknek nagy hasznára volt az angol vendégek között. Viszonyainkat u. is tüzetesen ismertette az angol vendégekkel.

A Fiumében megjelenő Magyar Tengerpart és foglalkozik a Kovács János tanár fiumei szereplésével. Erről a többek között a következők írja:

— **The Lord of the Sea.** Ezzel a címmel jelent meg lapunk vasárnapi külön számának a vezércikke, mely rendkívül jó hatást keltett az angol tengerészek körében. Mint budapesti lapok sürgőnyében olvassuk, többen a tiszték közül megtáviratozták a cikket kivonatát Londonba. A lendületes cikket Kovács János kolozsvári főgimnasiumi tanár fordította, ki jelenleg városunkban időzik. Az ismert nevű professzor, ki néhány év előtt Amerikában az erdélyi unitárius egyház érdekében felolvasásokat tartott, kiváló angol barát, s érzelmeinek nemcsak lapunkban, hanem élő szóval is kifejezést adott az admirál hajón, hol a tiszték kitüntetett előkezséggel fogadták és megvendégelték. Kovács János tanárnak, az angol nemzetre mondott toszajta viharos teltség keltett a hajó tisztjei és legénysége körében.

Mindenesetre örülhetünk, ha egy kolozsvári tanügyi férfit ily szép sikerrel járul hozzá ahhoz, hogy a nagy és hatalmas angol nemzet rokonszenvét nemzetünk iránt erősítsük.

— **Meddig tart a hőség.** Néhány nap óta ismét türethetetlen hőség nehezedik az egész országra. Az ég csatornái kiapadtak s a nyári nap immár fekézhetetlen forrósággal tűz le. Huszonöt fok Cezliusz a hőség ma a fővárosban. Az egész országban sem volt külfölből, így mondja ezt az országos meteorológiai intézet jelentése, a mely így szól:

Az idő országszerte derült száraz és igen meleg. A hőmérséklet maximuma az alföld egyes tájain 35 fok fölött volt. Zivatar nem volt. Ami a jövedőt illeti, hát a szakértő jelentések nem jó-

egymás iránti irigységese farsztozt és szeretne volna őket férjhez adni. Azoknak társaságba kell menniök — és neki nyílt házat kell tartani és valóban nagyon különös volna, ha nem találnának férjeket.

Ő most megszűnt vidéki mágna-ök vagy a legidősebb fiuk után kivetni a háloját. Sőt többször értesére adta a leányoknak, hogy egy elégséges jövedelemmel bíró vidéki papnak talán a legényelmesebb élet van a világon, de azok csak nevettek ezen az eszmén és értesésre adták az anyjuknak, hogy az olyan élet nem talál az ő izlé-sükkel.

A Lady Laurayne élete elég kellemesen telt. Ő a legjobb viszonyban volt a fiával és kevés nap mult el a nélkül, hogy át ne menjen Broomba, miután a fia bevégzte a tanulmányait és oda ment lakni, vagy Sir Austin lovagolt át hozzá Hilldropba.

Koronként egész hetekre ment át Broomba a leányával és olyankor tevékeny részt vett azon mulatságok rendezésében, melyeket Sir Austin a szomszédjainak adott, de nevetve biztatta a fiát, hogy meg kellene házasodni és a vendégeket a saját feleségének kellene fogadni. Austin most tizenkilenc éves volt, de öt évvel látszott idősebbnek, mint a mennyi valóban volt, míg a mostoha testvérei a huszon nyolczadik évük felé közeledtek.

Egy szép nyári délután Lady Laurayne az apátsági nagy fák alatt a hinta székében volt hátra dölve, előtte az a síma víz tükör volt, melyet apátsági tónak neveztek. Magányosságát és csendes álmodozását a Blanka közeledése zavarta meg.

— Mama itt talált pihenő helyet — mondá a leánya — ez a legihűvösebb és a legkellemesebb hely az Apátság területén! (Folytatása következik.)

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1900. Julius 23.

Egy fiatal leány története.

— Angol regény. —

A *Lauri szerzőjétől.*

Az „Ellenzék” részére fordította: **AMICA.**

XX.

(Folytatás.)

(39)

— Mama tudja, hogy arra nem volnék képes. A becsületet éppen úgy szeretem, mint anyám. De a legmagasabb fogalmam a becsületről az igazságtalanság helyre hozatala és én ezt fogom megpróbálni. Midőn lady Laurayne legközelebb ir mamának és kéri, hogy engem erösszen el Hilldropba, mama lelkem, ugy e megengedi, hogy elmenjek?

— Igen, miután kívánod. Bizom benned, hogy nem fogsz olyasmit csinálni, ami szégyent hozzon rád és bizom benned, hogy mindent megteszel, a mivel Konstansznak szolgálhatsz — válaszolá az anyja.

— Köszönöm — mondá a leány és lehajolt, hogy az anyját megcsokolja és köszönöm, hogy oly türelemmel hallgatott végig. Meg fogom mondani Konstansznak, hogy megyek.

XXI.

Lady Laurayne előtt kellemes volt az élet. Még a sir Cyril életében is voltak idők, midőn azon csudálkozott, hogy Broomot és határtalanak látszó vagyonát élvezve, hogy volna lehetséges egy kisebb házban és sokkal kevesebb jövedelemmel megélni.

Ez a kérdés most kielégítőleg volt eligazítva. Ő Hilldrop Apátságban lakott és annak a jövedelmét élvezte.

Sir Austin soha sem tágitott azon határozatától, hogy a Hilldropi birtokból jövő pénzhez nem nyúl. Ő feltétlenül hitte, amit az anyja folytonosan tárgyalt, hogy a jog és a törvény az ő részükön volt; de miután ezen ügy felett volt némi kétely és gyanu, őszintén azt mondta, hogy neki nincs semmi köze Hilldropal. Broom volt az ő otthona és ő ott szándékozott lakni.

Eleinte lady Laurayne nagyon haragudott.

— Aztán — mondá, ha ezt szándékozod tenni, azt tanácsolnára, hogy add Hilldropot Konstansznak. Az én érzelmeimet és kívánságaimat ne vedd tekintetbe; ne gondolj vele, hogy a világ minő aljas indokokat tulajdonitana nekem. Add Konstansznak és engedj, hogy szégyenemet és gyalázatomat elrejtsem. Oh, egek, hogy a saját fiam ezt mondja nekem.

Sir Austin hozzá sietett/ és karjait a nyaka körül fűzve, engesztelni próbálta.

— Anyám — kiáltá — maga a szavaim értelmét, mily borzasztóul magyarázza félre! Én tudom, hogy anyámnak igaz van és soha sem kételkedtem a szavaiban. Azt gondolja, hogy ha nem győzött volna meg, elengedtem volna Konstanszot menni innét? — Anyám azt mondta nekem, hogy atyám Hilldropra vonatkozólag megváltoztatta a nézetét és hogy e változás következtében megsemmisítette a végrendeletét. Én ezt elhiszem. Édes jó anyám, hogy tudnék én magában kételkedni? Én megvagyok róla győződve, hogy ez igaz; de ugyan akkor anyám is értheti, hogy ezen körülmények között nem kívánom, hogy azzal a helyllyel bármimemű dolgom legyen. Anyám menjen oda, éljen ottan és a birtok jövedelmével tegye azt, a mit tetszik; én meg leszek elegedve. A törvény szerint az a hely

az enyém és az atyám kívánságai, a hogy anyám által voltak azok előttem kifejezve, nem lesznek mellőzve. Én tehetetlen vagyok, ámbár szívem mélyből kívánom, hogy bár a dolgok másképpen volnának.

Azt gondolom, hogy idővel az apátságot özevgyi — házza teszem.

— Austin, az lesz a legbölcsebb dolog, a mit tehetsz, — válaszolá lady Laurayne, a társalgás fordulatan megelégedve.

— Bár megtudnák Konstanszot találni — kiáltá Sir Austin — és reá beszélni, hogy anyámmal lakjék! Oly borzasztó dolognak látszik, hogy miután Hilldrop örököse volt, vagy annak hitte magát, el legyen közülünk űzve.

— Austin, nem szabad megfélekedned arról — mondá lady Laurayne — hogy Konstansz a saját szabad akarátból hagyott el bennünket. — Senki nem kívánta, hogy elmenjen; sőt ellenkezőleg, én igyekeztem őtet reá beszélni, hogy itt maradjon. Többet nem tehettem. Azt se felejtél el, hogy te egy szép vagyont ajánlottál fel neki. — E pénz visszautasítása azt bizonyítja előttem, hogy ő bosszantási vágyból és irántuk érzett ellen-szenyből cselekedett ugy és nem valami magasabb foku becsületérzetből, a hogy ő állítja. Ő most vértanuképpen szerepel, a mit nem tehetne, ha vagy Broomban vagy Hilldropban lakna.

— Én az ő vértanúságáról nem tudok; de azt tudom, hogy kegyetlen sérelem történt rajta, — viszonzá Sir Austin. Én nem tudom megmondani, hogy a kárthatásait kit illet, hogy anyja, vagy atyja gondatlanságának tulajdonítható-e? De a Konstansz helyzete nagyon kegyetlen.

Ő mint gazdag örökös neveltetett fel és hirtelen, a legesekélyebb figyelmeztetés nélkül, ugy találja, hogy egy óriási tévedés történt és hogy ő nem örökölt semmit. Hátha

egy ilyen dolog anyámmal történt volna? Tegyük fel, hogy én egy szép reggel arra ébrednék, hogy Broom — nem az enyém?

— Fiam, az nem történhetnék veled, válaszolá ő ladsága büszkén — a te czimed sokkal biztosabb.

— Azt megengedem. De képzelje el anyám, hogy én mit éreznék, ha ugy történt volna, a hogy mondom. Én nagyon sajnálom Konstanszot, mert én mindig szerettem őtet és szívből kívánom, hogy bár az övé volna, a mi az ő öröksége kellett volna, hogy legyen.

— Ő sohasem szeretett minket — nem ő egyikünkét sem, — válaszolá lady Laurayne gyorsan. Ő az első naptól kezdve, hogy lady Astonnál meglátott, oly kellemetlen volt hozzá, a milyen lehetett. Ő a leányaimat sem szerette soha, távol tartotta magát tőlük és nem volt jó hozzájuk.

Igazán? — kiáltá az ifju a meglepetés és csalódás hangján. Én azt alig tudtam volna elhinni róla, ő oly jónak, oly nemeslelkűnek látszott.

— Édes Austinom, te azt alig ítéltetted meg. Ítéleled talán az ő szépsége által el volt egy kissé homályosítva — én mindig elismertem, hogy ő nagyon szép.

— Igen anyám, ő az — hagyta helyben a fiatal báró élénken, gondolva, hogy az anyja mily igazgós és azt kívánva, hogy bár Konstansz ugy láthatná a dolgokat, a hogy azok vannak és ismét jó barátságban lenne velük.

E beszélgetés után a Hilldropra vonatkozó intézkedések megtörténtek. Lady Laurayne, mint az apátság urnöve, oda ment lakni és annak a szép jövedelmé az övé volt.

Ekkor érezte, hogy ha a leányait jól tudná férjhez adni, a legboldogabb asszonyok közé tartozna e világon. Kissé unni kezdte a leányokat, kiknek folytonos veszekedése és

solják az időjárás hűvösebbre fordulását. A hőség tartósan igérkezik: erre vall, hogy állandóan keleti szél fújdogál, már pedig keleten egyre emelkedik a barométer. Falb már kegyelmesebb: ezuttal nem világrombolást, hanem megváltást jósol, mert szerinte az új holddal együtt, e hónap 26-án beáll az idő hűvösebbre fordulása is.

— **Betörési kísérlet.** Kolozsvárt a betörési kísérletet követett el egy ismeretlen társaság T. L. gr. külmonostor-utcai házában. Az ablak üvegtábláit betörték és ott akartak behatolni a lakásba. Szerencsére a nevelőnő ébren volt és a zajra kiabálni kezdett. Erra a betörők megfutottak. Most a rendőrség bünygyi oszfálya azzal a bizonyos bottal nyomoz.

— **Kabát tolvaj.** Kolozsvárt a tolvajok és zsebmetszők mind merészebbek kezdenek lenni, mióta az új bűnvádi eljárás életbe lépett, a mi reájuk nézve úgy látszik előnyösebb a régi rendszernél. Tegnap d. u. 5 órakor Balázs János bácsi lakos ismert czellengő a tornavivő épületbe ment s lábujhegyen behatolt a lakásba s oly nesztelénül, hogy a nyitott ajtó mellett szomszéd szobában lakók nem hallhatták, a fogasról egy vadonat új kabátot leakasztott s azt hóna alá vévén, odább állott.

A tolvaj nem ment messze, mert Nagy János egyleti szolga már az udvaron elcsipette a ruha szallitót, a ki, hogy a gyanut elhárítsa magáról, koldulni kezdett. Tanúság ebből az, hogy elővigyázóknak és óvatosoknak kell lennünk a kéregetők és koldusokkal szemben. Balázs Jánost a rendőrség gondjaiba vette.

— **A munkás-dalárda megvendéglése.** Püspöki Miklós kereskedő tegnap Szentgyörgy-hegyi szőlőjében a kolozsvári munkás-dalárdát megvendégelte. A dalárda Orbán Ferencz karnagy vezetésével lakoma közben több dalt adott elő és szép bizonyosságot tett arról, hogy a dalművelés terén is sok igyekezettel működik s működését szép siker koszoruzza.

— **Auerék veresége.** Egy osztrák társaság speciális törvénye magyarázatának nem adott igazat az aradi törvényszék és a nagyváradi kir. ítélő tábla, valamint a szegedi kir. járásbíró. Igazat adott az osztráknak a pozsonyi és a kolozsvári kir. törvényszék. Most az Auer ügygyel a Budapesten megjelenő „*Politechnikai Szemle*” is foglalkozik. Leírja a szabadalmi bíróság ítéletét, mely mint a mult hétfői számunkban említettük, szabadalmat adott Kohl György és Theumer Viktorok.

Erre vonatkozó közlése szó szerint így szól:

A m. kir. szabadalmi hivatal bejelentési osztálya már most Kohl György és Theumer Viktor szabadalmi bejelentését, mely izzó harisnyák előállítására szolgáló eljárásra vonatkozik, eddigi gyakorlatához hiven visszautasította ugyan, de már a bírói osztály, mely az ily természetű ügyek felett végérvényesen dönt, ezen bejelentésre a szabadalmat, az „**eljárás**” fogalomnak helyes szabadalomjogi határozatával engedélyezte.

A „*Politechnikai Szemle*” a szabadalmi hivatal beczező eljárását, melylyel a magyar érdekeknek oly sokat ártott, nevén nevezté és sejteti engedte az okot, a mely miatt ez osztrák társaságot szokatlan pártfogásban részesíti.

Szegeden már van az új szabadalmazott izzó testekből kereskedés. Kolozsvárt is lépések történtek a képviselők érdekében. — A mint kapható lesz a Kohl-féle izzó test, Auer-féle többé senki sem fog venni, már azért a kasszi igazságtalan zaklatás miatt sem, a melyet elkövettek.

— **Oktatás a birkózásból.** Kolozsvárt érdekes sport-nemről készült előadást tartani Wladimir tartalékos muszka tiszt s az oroszországi sportegyletek bajvivója. Birkóznai fog jelesebb kolozsvári erőkket s azután előadást fog tartani a birkózás fogásai-ból. Wladimir kinézésre vékony dongájú ember. Állítása szerint Bécsben 23 pályázót terített le. Budapesten Aczél Béla báró elnöklelte alatt a nemzeti lovardában a M.A.C.-ben mérkőzött. Két játék tarok-kártyát játszva tép ketté. Képességeit a tornavivoda helységében tartandó estélyen készűl bemutatni.

— **32 éves találkozó.** Bízalommal kérem azon theologus társakat, kik 1868-ban Nagy-Enyeden tanultak, hogy a 32 éves harmadik találkozóra, szept. 1-én Nagy-Enyeden megjelenjenek, még pedig lehetőleg családjukkal. A gyűlékezés d. e. 10 órakor lesz a theologusok régi termében. Az is aki eljön az is akinek jöhetne, értesítsen erről, valamint a közelében névtelen elhunyt társunk utódainak állapotáról írván Baczka-Madarasra (u. p. Vaja. Maros-Torda m.) *Vitus* Lajos, szászvárosi ref. tanár.

— **Jogi szigorlatok reformja.** Budapestről írják, hogy a vallás- és közoktatási minisztérium befejezvé az orvosi szigorlatok új rendjének kidolgozását, a jogi szigorlatok reformjával foglalkozik. Az előkészületek meg is történtek s az őszi hónapokban több szaktanácskozás lesz az új rend tárgyában. A reformunkat *Ősörbá* miniszteri osztálytanácsos vezeti.

— **A magyar termelés és iparpártolásának haszna.** Balogh Károly kolozsvári ev. ref. főgimnáziumi tanár ez alatt a czim alatt, mint említettük, egy sok utánjárással és nagy gonddal megírt felolvasást tartott a kollegium fiatalágának. A felolvasás megjelent a kollegium „*Értesítő*”-jében és külön füzetben is olvasható. A 16 oldalra terjedő füzet oly kimerítően öleli fel a szükséges tudni valókat, hogy megérdemelné, mikép a vidéki lapok azt szó szerint megismertessék olvasó közönségükkel.

— **Elhunyt képviselő.** Mócsy Antal zalamegye tapolcazi kerületének országos

képviselője, a néppárt tagja, mint Budapestről írják, meghalt. Az elhunyt 58 éves volt. 1842-ben született Szegeden — tanító volt, majd a kalocsai r. k. tanítóképződe tanára s igazgatója. Mint katolikus tanügyi szakíró szerepelt. A képviselőház közoktatásügyi bizottságnak tagja volt. Mint tanügyi szakíró már 1861-ben magára vonta a figyelmet. Dolgozataival főként a falusi népiskola módszerén kívánt segíteni. A Kalocsa város területén létező humanitáris és kulturális egyletekben is tevékenyen munkálkodott. Politikai szereplése 1896-ban kezdődött, mikor is a tapolcazi kerület Kossuth Ferencz ellen megválasztotta. A ház közoktatásügyi bizottságának tagja volt és az országgyűlés ezzel elismerte nagy érdemeit. Betegsége mintegy másfél évvel ezelőtt kezdődött. Egészségét a gyomororrák pászította. Családja körében, Kalocsán hunyt el.

— **Állami iskola Szamosfalván.** Szamosfalván a helyi viszonyok olyanok, hogy egy állami iskola sürgős felállítása égető kérdésé vált. Ebben a Kolozsvár közelében levő oláh községben az állapotok nagyon szomoruk. Már másfél évvel ezelőtt kiszállott oda Kozma Ferencz k. tan. tanfelügyelő, számba vette az állapotokat és részletes leírásokat készítettett róla. Azóta ezek a viszonyok még romlottak. Most a közelebbi események még inkább megelélték az állami iskola sürgős beállítását. Sürgött ezt a közgazgatási hatóság és a felekezeti nagyrésze. Csúpán a r. k. egyház van némileg ellene, de ennek is az az oka, hogy kívülről informálják, mert Majláth gr. püspök Szamosfalván még nem volt soha, pedig ha kimenne, fogalmat szerezne az ottan uralkodó állapotokról. Holnap Désy Gyula a kolozs-kalotai ev. ref. egyház eszperese utazik Szamosfalvára s az adatok nyomán részletes javaslatot készűl tenni az igazgató tanácsnak az ottani állapotokról s az állami iskola felállításának módozatairól. A kultuszminister, a mint az elő terjesztést, megkapja, azonnal intézkedik az állami iskola ügyében.

— **Kövessük az ősök példáját.** Wesselényi Miklós báró nemcsak szavakkal volt hazafi, hanem minden ténykedése a legkisebb részletig és benne a hazafinak mintaképet állítják elének. Sokan már sokat irtak róla, de azért azt vajmi kevesek tudják, hogy e kiváló főur elve volt mindent a világban, a mire a háztartásban szükség volt uradalmából teremteni ki. Zsibón született ügyes paraszt gyerekekből nevelődtek föl a legjobb és legmegbízhatóbb komornyikok, inasok, szakácsok és szobaleányok. Szigorral rendelte el, hogy az egész uradalomban valamint az ő saját udvartartásában is mindent a homi természetből kell előállítani. Nem volt szabad készpénzt semmiért kiadni, a mit az uradalomnak meglehetett természet. A kertészeknek egész évben be kellett szolgáltatni a legtrikább gyümölcsöket, vadak, halak pedig a híres vadaskertből bőven kerültek ki. Így volt ez régen. Most változott a világ. kell a német komornyik, cseh vadász, inas, francia szakács s legalább is svájci szobalány s különféle külföldi, halakvadak és madarak. Aztán boldoguljon a magyar.

— **A király Szlavóniában.** Mint az eszéki lapoknak jelentik Mihályjakból, Majláth László gróf eszásári és királyi kamarás, odavaló földbirtokos új kastélyt épített, a mely a jövő évben készűl el s aztán a gróf pompásan berendeztet. A kastélynak első lakója Ferencz József király lesz. Az uralkodó ugyanis jövőre a 13. (zágrábi), 4. (budapesti), 3. (gráci) és 5. (pozsonyi) hadtest gyakorlata alkalmával több napig Mihályjakban fog tartózkodni. A király ottani tartózkodása alatt a Horvátország minden részéből érkező hódoló küldöttségeket fogja fogadni.

— **Tüvészmiatt halál.** Csik-Szent-Györgyről írják lapunknak, hogy Tekse Márton csütre és istállója a napokban ismeretlen okból kigyuladt és a már behordott takarmány, az istállóban bezárt juh, kecske és majorsággal együtt porrá égett. Tekse felesége ágyban fekvő, súlyos beteg volt s a tűz kitörésekor annyira megijedt, hogy szörnyet halt. Tekse Márton pedig ezt a második csapást úgy a lelkére vette, hogy a lángok közé rohant s az elkecsereedett embert alig tudták onnan kihurczolni és lecsillapítani. A falukossága dicséretes buzgalma fejte ki a tűz elfojása körül, de a nagy szárazság miatt csak a szomszédos épületeket lehetett megmenteni. A kár kétezer koronára tehető. A hatóság megindította a vizsgálatot, hogy a tűz keletkezésének okát megállapíthassa.

— **Kappan tanfolyam.** Temesvárról írják: A baromfi-tenyésztés és szállítás anyagi jelentősége a Délmagyarországi földmivelők gazdasági egyesületét arra buzdította, hogy eme gazdasági ág fölvirágoztatására hathatósan közreműködjek. Ezt előadások tartásával és faj-baromfi ingyenes szetosztásával vélte elérhetni. Mivel azonban különös hízalt kappanok kerestetnek úgy bel-, mint külföldön, gazdáinkat arra kívánja taníttatni, hogy miképpen lehet kappanokat hizlálni. — Erre a czélra az egyesület három hetes tanfolyamot nyit meg Temesvárott. 48 községből egy-egy asszony jelentkezett a tanfolyamra, kiknek majd az lesz a feladatuk, hogy községeikben ismereteiket terjesszék. A Blaskovits-féle birtokon, a régi lövőde mellett ezer darab fiatal baromfi lesz szakszerűen hizlalva. Elismerés és köszönet illeti a földmívelésügyi minisztert, hogy eme vállalkozás támogatta és a tanfolyam vezetésére Hrehlay baromfi-tenyésztési felügyelőt küldte ki a napokban Tormay min. tanácsos és Pirkner orsz. állat-tenyésztési felügyelő is le fognak jönni a

földmívelésügyi miniszter megbízásából Temesvárra, hogy ezen első kísérlet sikereiről meggyőződést szerezzenek.

— **Hangverseny.** Toll Jancsi, a híres közbős négy testvére és 13 éves fia ma a Központi Szállóban hangversenyt rendez.

— **Történelmi képek.** Egy 1848—49 beli a 27. Zászlóaljban szolgált honvéd tizedes háza Kolozsvárt tele van hazafias tárgyú képekkel. Az öreg, nyugdíjazott honvédet Bartha Jánosnak hívják. Különböző Kossuth képeket Árpád vezér képét az ezer éves évforduló emlékére továbbá Ugron Gábor életnagyságu képét árulja. Gyűjteményében ezenkívül Mátyás király, Kákczy, Bathori, Ó felsége, a királyi család, Vörösmarti Kossuth Ferencz és a haza számos történelmi alakja van meg s igen jutányos ártért szerezhető meg az öreg honvédtől. Ajánljuk e képeket a kolozsvári hazafiak figyelmébe. A kép vásárlással az öreg honvéden is segít a közönség. Árúsitási engedélyt csak e hó 24-ig adott, részére a főkapitányság. Az öreg honvédről tudakozódni Benke Dezső belmagyar utcazi fűszeres üzletében lehet.

— **József főherceg és a huszár.** A népszerű főhercegről és a kőzhuszarról szól ez a kis epizód. A bihar-díszegő lövészenny, amikor az aliztek akadályversenyt tartották, Kiss Mihály közhuszár lova oly szerencsétlenül bukkolt el futás közben, hogy lovasát messze eldobta. Kiss Mihály jobb karja kifícamodott s a huszár bizony nem volt valami nevetés kedvében. József főherceg hamarosan mellette termet és segédkezett az orvosokkal, miközben váltig vigasztalta a huszárt: „Ne félj fiam! én is leestem fiatal koromba. Katonadolog”, azután saját fogatára ültette s szivarral kínálta meg Mihályt viétéz. A körüllevő nép sokáig éljenzte még aztán is a jövűvű főherceget, aki mosolygva tisztelgett az éljenzőknek. József főherceg a lefolyt versenyeket mind végignézte, sőt a díjakat is sajátkezűleg osztotta ki. A lövészennyen még egy baleset is történt: az akadályversenyen *Orley* Béla hadnagy szintén lebukott a lóról, de rögtön felugrott. A versenyen kívül *Szóké* Sándor tizedest lova szintén ledobta, még pedig olyan szerencsétlenül, hogy, lábát törte.

— **Ahol nincs adó.** Magyarországnak községi pótdó terhe alatt görnyedő népe, de még Amerika legtöbb városának lakossága is irigykedve tekinthet Connecticut államnak Guilford nevű városára, melynek lakói a július 1-én kezdődő kincstári évben egy cent adót sem fognak fizetni. A választók kimondták a városi gyűlésen (a Town Meeting, a községi önkormányzat egyik fontos közege az Egyesült-Államok sok vidékén), hogy a városnak több a pénze, mint a mennyire szüksége van, tehát ne legyen adó s ne fogadjanak adóbecslőket és adószedőt, mikor a beszédett adó amugy is hónapokon át ott heverne használatlanul a bankban. A városnak két évvel ezelőtt 10.000 dollár fölsége volt. Mult évben a fölség 7000 dollárra apadt, az egy évi nem adózás után pedig ki fog tenni vagy 1000 dollárt. Az utolsó öt évben is csak tíz ezredrészt volt az adó minden ezer után. Guilford régóta ama városok közé tartozik, hol nem kapható ital-mérési engedély. Ennek egyik következtése az volt, hogy a rendőrség számát fokozatosan le lehetett szállítani, ugy, hogy ma csak néhány rendőr van a városban. Az egy évig adót nem szedő városnak 6000 lakosa van, a város tíz mértföld hosszú és hat mértföld széles.

— **Különös kalap.** Párisban a Loubetkalap most a legújabb divat. E kalapnak különös a formája — be van ütve s körülbelül olyan, mint egy harmonika. Az autenti versenynap emlékére nevezik Loubetkalapnak. Autentiben ugyanis tavaly a tündető arisztokraták bevették a köztársaság elnökének a kalapját. Az újfajta kalap ugyan inkább eredeti, mint szép, de azért párisi uri körökben mégis nagyon hordják. A Loubetkalap anyagául többnyire nemzet vagy szalmát használnak, de selyemből is csinálják az említett formában.

— **Követeljük mindenütt Emkegyujtót.**

Gyászrovat.

Nagy részvét mellett temették el tegnap d. u. 4 órakor Holdam. Geróné Simay Mariát a Belközép-utca 38. sz. alatti gyászaháztól. Az ünnepélyes gyász szertartást Bíró Béla apát plébános nagy segédlettel végezte. A temetésen a rokonok és ismerősökön kívül nagy számú résztvevő közönség jelent meg. A résztvevők koszoruit külön kocsii vitte. — Koszorut tettek a ravatalra a következők:

Gerő „Feledhetetlen Máriczinnek”. — Édes Anyád „Isten veled, a viszontlátásig.” — Elba és Sándor „Szeretett Máriczinknek”. — Feri „A legjobb nővéremnek”. — Miklós és Melyta „Szeretett Máriczinknek”. — Akos, Ferike, Miklós, Margit „A jó keresztmamának”. — Dr. Jancsó György „Öszinte részvéttel.” — Dr. Szabó család „Máriczinek”. — Dr. Purjesz Zsigmond és neje „A kedves Máriczinek.” — Dr. Farkas Géza és neje „A jó Máriczinek.” — Özv. Weiszné „A jó háziasszonynak.” — Józsi „Kedves Máriczinek.” — Wilsch család „A kedves jó Máriczinek.” — Póli és Iluska „Máriczinek.” — Ilona „A kedves sógornőmnek.” — Hedvig „Máriczinek.” — Tauffer Géza „Mély részvéttel.” — Gál Jenő „Igaz részvéttel.” — Pachi Gizella, Lajos és Antal „Szeretett Márinéninek”. — Pachi Aloisa „Szeretett sógornőmnek.” — Áprily Ernő, Ferencz, Antal és Sándor „Szeretett Mari néniemnek.” — Áprily Antonia „Szeretett sógornőmnek.” — Nyugodjék békével!

Kirsch Lajos derék polgártársunkat súlyos csapás érte. Szeretett neje, született *Seres Zsuzsanna* ma reggel fél 5 órakor meghalt, életéve 43-ik évében és házasságának 23. évében. Temetése szerdán délután 4 órakor lesz.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” távirati, telefon tudósításai és sürgöny-levelei.

Sándor király házassága.

Belgrád, jul. 23.

Sándor szerb király egy proklamációban hírül adja a szerb népnek, hogy tegnap eljegyezte Draga Maxim asszonyt, Nátália volt udvarhölgyét.

A menyasszony özvegy és a Lunjeviczak ősi vojvoda nemzetségéből származik. Atyja annak idején előkelő politikai szerepet játszott.

Belgrád, jul. 23.

Sándor király proklamációja eként hangzik:

A szerb néphez!

Mivel tudom, hogy népem már régóta óhajlja házasságomat, elhatároztam, hogy népemnek ezt a kívánságát teljesítem, mert kötelességemnek tartom, hogy ama nép számára, a mely elődeim iránt ép úgy, mint irántam is annyi fényes tanujelét adta szeretetének és ragaszkodásának ezzel az aktuallal dinasztiajának állandóságát biztosítom a jövőndőre nézve.

Népem iránti eme kötelességem annál erősebbtel teljesítem, minthogy életemnek e fontos lépésével egyuttal érzelmeimnek engedelmeskedem, midőn oly nőt választok, kivel a béke, boldogság, meglegedés fog beköltözni hajlékomba. Szerbia állami életének rövid ideje alatt igen sok rázkódtatást élt át és számos nehéz küzdelmen ment keresztül. Csak a legutóbbi időben kezdett magához térni és bizom Istenben, hogy nem sokára teljesen helyre fog állni, ha állandóan abban az irányban fejlődik, a melyen ama nap óta haladt, mikor népem felhívását követve egyesült és testvériesen egybe-forrt. Igyekezni fogok, hogy népemnek továbbra is boldog békés házaseletem által példát adjak. Dinasztiaunk a népből származott és e tényben van büszkesége, hatalma.

Szerelmi dráma.

Nagybecskerek, jul. 23.

Bacsilla János ötvenhárom éves dolovai tanító egy éve él közös háztartásban Petrov Paraczkával, egy férjes asszonnyal. Bacsilla, ki előbb román plébános volt, feltékenykedett az asszonnyra és ezért tegnap halántékon lőtte, utánna öngyilkosságot követett el. Mindketten haldokolnak.

A közigazgatás egyszerűsítése.

Budapest, jul. 23.

Az országos központi jegyző egyesület választmányának a közigazgatás egyszerűsítése iránt megindított kormányakció tárgyában kiküldött hetes bizottsága tegnap délután a Pannóniában Kunce Imre elnök vezetésével ülést tartott.

A tanácskozás megnyitása után Uszky Bálint előadò, az országos központi jegyző egyesület főjegyzője részletesen ismertette azt a nemrégben a sajtóban is közzétett memorandum tervezetet, a mely a községi közigazgatás hiányait felsorolva, azokat a módokat is kifejti, a melyek a folyvást tapasztalható, legszembetűnőbb bajokon segíthetnének.

Az emlékirat, a mely a kellő fórumokon való letárgyalás s az esetleg szükséges módosítások után a kormányynak, illetőleg a törvényhozásnak van szánva, novelláris uton kéri a helyzet szanalását s az előadó a tervezet potonként való tüzetes ismertetése után indítványozza, hogy a memorandumot küldje meg a bizottság valamennyi vármegyei jegyző egyesületnek, hogy azok, a helyi szempontokból kifolyó, de közérdekű sérelmeket, a melyeket talán a memorandum nem foglalva magában, az erre adandó vélemény keretében a mozgalom képesen érvényesítés végett sorolják fel.

Vihelyi Géza azt hiszi, hogy a törvény novelláris módosítása nélkül is nagymértékben segíthetnének a bajon azzal, ha az összes minisztériumokat kellőleg informálnák, miképpen lehetne a munkát egyszerű rendeleti uton minden községi közigazgatási vonalon megkevesbiteni és megjavítani. Horvátovics Mihály különösen az árvászekék részéről gyakorlatban levő visszasságokkal foglalkozik. Uszky Bálint erre felhooza, hogy nézete szerint egyik vaskalapos hiba az, hogy a jegyzők hatásköréből egész sereg olyan hivatalos teendő van elvonva, a mit olyan kvalifikáció mellett, a minővel a jegyzőnek birnia kell, bátran rá bízhatnának. Csizmaidia László elfogadja a memorandum tervezetet, de kéri, hogy a bizottság tagjai előtt is közismeretű, közérdekkel bíró speciális sérelmeket sorolják fel a tervezet mellett.

lett annak kiegészítésével. Fodor Jenő azt tartja, hogv mivel a községi közigazgatás javítása a jegyző munkakörét bővíti, a mi költségbe kerül, czélszerű volna, ha a községi bírói állásoknak beszüntetésével a községi bírói tiszteletdíjakat, a melyek évi 40—1600 korona között váltakoznak, a jegyzők jobb javadalmazására, illetőleg a közigazgatás javításával járó kiadások pótlására fordítanak.

Lázár József javasolja, hogy a tervezet kapcsán most fölvetett ohajok érvényesítése iránt való intézkedést akkorra tartsák fel, mikor beérkeznek a megyei jogegyletek véleményei. Kunce Imre elnök összegezven a mondottakat, kifejti, hogy a községi jegyző ma tömérék olyan munkát végez, amelyet tulajdonképpen fölöttesinek kellene végezni. A közigazgatást a községekben nem lehet az akta számok pusztá csökkentésével, a papír kevesbitéssel javítani és egyszerűsíteni, hanem azzal, hogy a végzett teendőkkel együtt járó hatáskört is átruházzák a községi közigazgatásra. Ez itt a dotáció méltányos felemelésével járna, ami azonban megtérülne azáltal, hogy csökkenne a szolgabírák és főszolgabírák körül alkalmazottak száma. Ajánlja a memorandum tervezet elfogadását. A bizottság egyhangulag magáévá tette a javaslatot s az értekezlet ezzel végződött.

Athléták győzelme.

Szabadka, julius 23.

A szabadkai sportegylet 48 taggal győzött az összes kerékpár versenyekben. Első győztesek Sztarics és Sztanics. A Football versenyben Vermes csapata 3 ellenében győzött. A kard vivásban legyőzte Vermes Lajos Charler vivómestert.

A kínai forradalom

London, jul. 23.

A koreai kormány folytatja a csapatoknak a határra való küldését megakadályozni, hogy a kínaiak átlépjék a határt.

Pétervár, jul. 23.

Alexejev ellentengernagy jelenti Csifuból, hogy 20 szövetséges Tientcint két napi ellenállás után bevették, 50 ágyút zsákmányul ejtettek.

Milán lemondása.

Bpest, julius 23.

Milán ex szerb királyide érkezett. Hir szerint lemondott a szerb főparancsnoki állásáról.

A szerb kormány lemondása.

Belgrád, jul. 23.

A szerb kormány lemondását több órán át tartó izgatott minisztertanácsban határozták el.

A király kabinet kara szintén lemondott.

A szerelem.

Belgrád, julius 23.

Sándor király megkérdezte a skuptina elnökét, hogy mit szól a házasságához. Az elnök nem akart semmit sem felelni.

Erre a király így kiáltott fel:

Akár helyeslik, akár nem, szertem ezt az asszonyt, őt választottam nőül, minden körülmények között feleségül veszem.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felolós szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.)*

Nyilatkozat.

Tekintettel az „*Ellenzék*” 164 számában a dr. *Hédervári* Lehel és *Richtzeit* Arthur urak közötti allírra vonatkozólag a Richtzeit Arthur ur részéről közzétett nyilatkozatra: az ez ügyben legjobb tudóssommal és lelkiismeretemmel egyedül összeegyeztethető álláspontomnak fixirozomát illetve elfoglalt álláspontomnak indokait az egész ügy meritumának teljes ismertetésével az „*Ellenzék*” holnapj számában nyilvánosságra hozom.

Kolozsvárt, 1900. Julius 23.

Ditrő Nándor s. k.

Biztosítási hivatalnok, magyar és német levelezésben és könyvelésben jártas, helybeli nagyobb föltűnyökségnél felvétetik. Czím meg tudható a kiadóhivatalban.

*) E rovat alatti közleményekért semmi felelősséget nem vállal a Szerk.

Sz. 2231—900.

701. 2—3.

Sz. 2236—1900.

695. 2—3.

Pályázati hirdetés.

A Szamosujvár szab. kir. város kegyurasága alatt álló örmény katolikus orgonistái állása megüresedvén, a képviselőtestületnek folyó évi július hó 7-én 55. jk. szám a. kelt határozata alapján arra pályázat nyitattik.

Pályázhat minden római katolikus vallású, feddhetlen előéletű, magyar állampolgár, — ki at, orgonálásban való jártasságát s különösen azt hogy a helyes orgonálás kellékeit, (ily kellékek: a general-bassus ismerete, a változatok csoportosításának tudása, stb.) bírja s okmányokkal igazolni tudja.

A pályázókknak próbára kell jelentkezniük.

A megválasztott orgonista évi fizetése a városi pénztárból havi előleges részletekben élvezendő 600 (hatszáz) forint, melyért köteles az isteni tiszteletek (misék, vecsernyék, litániák) alatt orgonálni és a városi örmény katolikus népiskolában az éneket tanítani.

Az éneket külön személy-kántor teljesíti.

A kik a zongorát jól kezelik, illetőleg a zongora tanításra képesítéssel bírnak; azoknak igen szép mellékjövödelemre lehet kilátásuk.

A keresztlevéllel s egyéb okmányokkal felszerelt pályázati kérések, melyben a pályázóknak tüzetesen meg kell jelölöni azt is, hogy mily zenéi ágban, illetve az orgonán kívül minő hangszerre bírnak képesítéssel: Szamosujvár sz. kir. város képviselőtestületéhez intézve — 1900. évi augusztus hó 15-ig mint pályázati zárhatárnapig Bárány Lukács Cz. kanonok-főesperes szamosujvári örm. cath. plébánoshoz annyival inkább benyújtandók, minthogy az elkészen beadottak nem fognak figyelembe vétetni.

Szamosujvár szab. kir. város tanácsa, 1900 évi július 11-én.

Ábrahám Zachár s. k.
tanácsos, polgármester-helyettes.
Osztian Kristóf s. k.
főjegyző.

Erdő-eladás.

Báró Bánffy Albert választói lakos magántulajdonát képező, Szilágy megyében, Füzes, Paptelek, Kraszna-Tótfalu, Gaáz, Tusza, Felső-Szék községek határán mintegy **2577** hold ős bükk-erdő fája szabadkézből eladó.

Felvilágosítással szolgál az uradalmak igazgatósága Válaszuton. Posta helyt. 699. 2—3

Mezőgazdasági és erdőbirtok eladás.

Szamosujvár sz. kir. város a kápolnai birtokának eladása ügyében, az ujabbi árverést folyó év augusztus hó 28-án délelőtt 10 órakor, a városház tanácstermében fogja megtartani.

A belsőség és mezőgazdasági birtok 128 holdból; az erdőbirtok a tkvi. állás szerint 347 holdból, az üzemterv szerint pedig 405 k. hold terjedelemből áll.

A gazdasági birtok az erdőbirtoktól elkülönítve is eladatik; ennél fogva a belsőség és gazdasági birtok felkiáltási ára 20,800 kor. a bánatpénz pedig 2000 kor.

Az erdőbirtoknak felkiáltási ára 108,335 kor. 60 fill., a bánatpénz pedig 6000 kor. — Az együttes árverésnél a felkiáltási ár 125,136 kor. 80 fill., és a bánatpénz szintén 6000 kor.

Megjegyeztetik, hogy ezuttal az árverés, a fenti **becs- és felkiáltási áron aluli összeg** mellett is meg fog tartatni.

Ugy az elkülönített, mint az együttes árverésnél elégséges, ha 6000 kor. bánatpénz egy-szer mellékeltek középszenben vagy óvadékképes értékpapirokban.

A zárt ajánlatok 1 kor. bélyeggel, az illető aláírásával s lakhelye megjelölésével, valamint annak kijelentésével kell ellátva lenni, hogy az árverési és örökösáru szerződési feltételeket ismeri és azokat magára kötelezőnek tekinti; — az annak meg nem felelő ajánlatok, ugyszintén az utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Egyéb árverési feltételek s a gazdasági üzemterv **P. Ábrahám Zachár** gazdasági tanácsosnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Szamosujvár sz. kir. város tanácsa, 1900. évi július hó 16-án.

Ábrahám Zachár s. k.
tanácsos, polgármester-helyettes.
Osztian Kristóf s. k.
főjegyző.

Sz. 17824—900. tan.

697. 2—3

Versenyárgyalási hirdetés

szikviz-illeték szedése jogának bérbeadása tárgyában.

Kolozsvár sz. kir. város tanácsa a város területén fogyasztás alá kerülő szikviz (szoda) után fizetendő köz-ségi illeték beszedési jogát 1900 évi augusztus hó 31-től 1902 évi december hó 31-ig terjedő időre bérbe adja.

A zárt írásbeli ajánlatok ez évi július hó 27-én d. e. 10 óráig adandók be a városi tanács iktató hivatalába.

A versenyárgyalási és szerződési feltételek a városház 6 sz. irodájában tekinthetők meg.

Kolozsvár sz. kir. város Tanácsának 1900 évi július hó 17-én tartott üléséből.

Dr. Nagy Mór,
h. polgármester.

● **Tavaszi és nyári idény 1900.** ●
Valódi brünni szövetek.

Egy szelvény 3-10 mtr. hosszú,
teljes uri öltönyt, (kabát, nadrág, mellény) ad, ára csak
470. 18—20.

Egy szelvényt fekete szalon öltönyhöz 10 frt. valamint felöltő-szöveteket, turista-jeleneteket, legfinomabb kamionokat stb. stb. küld gyári áron a valódiságáról és szoliditásáról jól ismert posztógyári raktár.

SIEGEL-IMHOF BRÜNNEN.

Minták ingyen és bérmentve. Minták szállításról biztosíték. A magánfelek előnyei: szöveteket közvetlenül fennit cseztől a gyárhelyiségből rendelni tetemesek.

Hölgyek részére nélkülözhetetlen! Csodás gyors hatású Utánzatolást óvatossággal!

MARGIT CREME,
A nő szépség elérésére, tökéletesítésére és fenntartására legkiválóbb és legbiztosabb a

mely vegyízt, sem higanyt, sem olmot nem tartalmaz, teljesen ártalmatlan és színtelen. *Törvényesen védve.* Ezen világhírű arccremes pár nap alatt eltávolítja a színpot, májfoltot, pattanást, bőrpírt (Mitesszer) és minden más bőrbaját. Kisimítja a ráncokat, redőket, himblőhelyeket és az arccot feléért, simává és üdévé változtatja.

Legkiválóbb öszer a nap és szél befolyása ellen.

Ára: Kis tégely 50 kr., nagy tégely 1 frt. Margit hógyor 60 kr., Margit szappan 35 kr., Margit fogpép (Zámpasta) 50 kr., Margit arcz víz 50 kr. árcsú.

Számtalan elismerő és köszönő levél. — Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldésével küldi a készítő.

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.
Kapható minden gyógyszerárban, drogua-üzletben és illatszer-kereskedésben.

Hamisítók bírálatát áldoztatnak! Legjobb szépitő-szer!

Pártoljuk a hazai ipart és termelést!!!**KOZEL F. JÓZSEF**

kályharaktárában
Kolozsvárt, Unio-utca 20. sz.
(Redoultal szemben)
állandóan 300—400 darab kályha kész-
leiben van, melyek egy szépség mint
minőség tekintetében felülmúlhatlanok
s az eddig teljesített nagyobb megbí-
zások teljes biztosítékát nyújtanak arra,
hogy a nagyközönség további megbi-
zasai is ép úgy mint azelőtt a legna-
gyobb szakértelem és pontosság mel-
lett fog eszközölni.

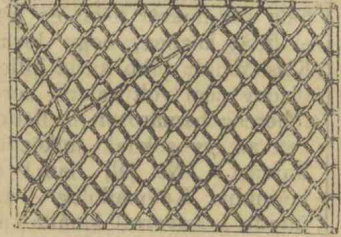
HEVESI JÓZSEF

műasztalos
Gyár-utca 8. szám.
elvállal mindenféle asztalos
munkát és fapadozatot.

Nagy raktárt tart:
kitűnő minőségű, gőzben
szárított

Parkettekbb!

Telefon 136.
Jó munkáért kitüntetve!

Léber Gyula első erdélyi
fonat- és szitaáru gyára Kolozsvárt
Torda-utca.

Klaszovitt György

szíj- és nyereggyártó
Kolozsvárt, Unio-utca.
Ajánlja mindennemű finom
bőr- és csizma-alkotásokat, lovaglő-
és kocsizó cikkeket minden ki-
vitelben. — Nagy raktár, szolid
árak mellett.

Első egvedűli magyar zongora-
gyáros **Thék Endre**, Főraktára:
Budapest, Üllői-ut 66. a gyár-
ban; fiókraktára: Kolozsváron,
Unio-utca 12., **Farkas Ódon**
igazgatójánál.

**Unio-utca újdon-
sága!!!**

Műjég, kitűnő tej, vaj és alud-
tej csarnokból házhoz szállí-
tások megrendelés folytán jéggel
együtt a fenti cikkekkel.
Szíves rendeléseket kér: **Pén-
tek J.-né** tejcsarnok tulajdonos.

Eisele József

réz-, érczmű- és gőzkazán-gyár
Budapest,
V., Külső Váci-ut 138.

Pollák Samu

aszfalt és cementipar vál-
lalata, csementlemez és mű-
kőgyára
Kolozsvár.

DEMJÉN ÁGOSTON

műlakatos gyorsan és pontosan
teljesít mindenféle
Lakatos munkákat,
saját szabadalmazott ablak-
záróit szellőző készülékekkel,
függöny-horgait különösen
ajánlja.
Jókai-utca 12. szám.

Pénzkölcsön

földbirtokokra, bérházakra I. II.
helyre kedvező feltételekkel
nyerhető. Fölvilágosítást ad szí-
vességből **Gerő A.** volt tkptári
igazgató Budapest VII. Nefelejts-
utca 8. szám.

Varga Pál
czimbalom-gyártónál megjelent
czimbalomiskolából 1 hét alatt
tanító segélye nélkül megtanul
czimbalmozni bárki, melyet üz-
letemben vásárolt czimbalomhoz
ingyen adok. Budapest, VIII.
Röck Szilárd-utca 3. szám. —
Czimbalomokról képes árjegyzék
ingyen.

„Municipia“

Kiadóhivatala az összes községi
és közigazgatási nyomtatványok,
könyv-, papír- és irodaszerek
legnagyobb raktára Budapest,
VII. Kerepesi-ut 12. szám. Nagy
képes árjegyzék kívánatra ingyen
és bérmentve.

Vanszerencsén a nagyérdemű
közönségtudomására hozni, hogy
Unio-utca 10. sz. a. levő czíp-
ész üzletében megrendeltem
csupán honi készítésű czípész-
munkát találhatnak, melyek egy
minőség mint kivétel tekintet-
ben a külföldiekkel versenyké-
pesek, s a legkényesebb igény-
eket is kielégítendik.

Lengyel Károly
czípező.

Kitűnőnek

bizonyított erős cement-falakat,
menyezeteiket és folyosó bolto-
zásokat készít

ifj. BERTA MIHÁLY

szobrász- és gipszöntő.

**Legjobb ekék
és gazdasági gépek készítő-
telepe**

SIMONFFY ISTVÁN
gépgyára és vasöntődéje Külső-
Torda-utca.

**Magyar fém- és lámpaár-
gyár r. t.** Petroleum-lámpák,
légszesz és villanyvilágítási tes-
tek, mindenféle fémdiszmuticik-
kek stb. Raktár: **Kolozsvárt,**
Wesselenyi-u. 20.

A ki

hazai szövethől készült
ruhában akar járni, az
forduljon megrendelésével
Marcinkiewicz Ignáchoz,
kinek szabó-üzlete Kolozsvárt,
Belkőpéc-utczában van.

Igaz, hogy még sok min-
dent nem lehet idehaza kapni,
de a mit csak lehet, az

fűszer-üzletben

mind található lesz.

Benke Dezső.

Naponta friss gyümölcsök.

A legjobb hust

Benigni Sámuel
főtéri üzletében

lehet kapni, a hol mindennemű
fűstölt hus is kapható! Postai
megrendelés azonnal teljesítetik.

Hirschfeld Lajos

építőmesterhez, Külmonostor-u.
82. sz. Tervezéseket, költségve-
téseket ugyanott.

A ki

Kolozsvárra jön, szálljon **Nagy**
Gábor olcsóru „Központi
Szállodájába”, a hol pon-
tos kiszolgálás mellett tiszta
vendégszoba, kitűnő étel és
valódi bor kapható.

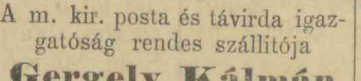
B. Bak Lajos

épület- és bútorasztalos
Kolozsvárt.

Gyári üzemre berendezett mű-
helyéből kikerült tárgyak kiállí-
tásokon elismerést érdemeltek!
Az árak szolidak.

**Solymosi Olivér állami-
lag segélyezett gépgyár és
vasöntődéje Kolozsvárt.**

1868 óta áll fenn. Készít gépe-
ket, gazdasági eszközöket gon-
dos kivitelben, szolid árak mel-
lett. Gyárában közel 100 szak-
képzett székelymunkás dolgozik.

A m. kir. posta és távirada igaz-
gatóság rendes szállítója

Gergely Kálmán

kocsigyártó Kolozsvárt, Kültorda
utca 27. szám. Uj kocsik
készíthetnek.

**Magyar vitorla-vászon- és
kender-gyár Salzmann és
Társai Budapest, V., Nádor-
utca 20. Nyers- és vízmentes-
ponyvák, zsákok, vatírvászon stb.
Csak nagyban.**

Spannrafft György
mech. kötszővődéje Kassán. Ké-
szít férfi-, női-, gyermek haris-
nyákat, vadász szarvakat, keztyű-
ket, térd-melegítőket. Kapható
egyetül a készítőnél.

Legjobb jégchütők

10 frttól 200 frtig
nálam kaphatók, valódi helyi
ipar!

Árjegyzékkel díjtalanul szolgálok.

Seemann J.

N.-malom-utca.

Vízvezeték,

csatornázás, kutszivattyúk, tűz-
oltó felszerelések, fűrdőberende-
zések tervezése és készítése hazai
anyagok felhasználásával

Bányai Kálmán és Társai

Kolozsvárt, főter 18.
Telefon 324.

Minden háziasszony

szíves figyelembe: „Stella” li-
noleum szobapadlómáz felülmul
minden e célra eddig használt
festéket, hígságnál fogva a leg-
takarékosabb, színe tartós és el-
lentálló. Kapható minden helyi
fűszer és vaskereskedésben. —
„Stella” vegyészeti gyár **Le-
derman D.** Budapest, VII. Do-
hány-utca 81.

Frank Henr. Fiai

pótkávégyárosok, gyárak: Kas-
sán és Zágrábban. — Valódi
„Frank” kávé-pótlék, kapható
az ország minden jobb fűszer-
kereskedésében.

**Medgyesfalvi likör-, rum- és
cognaagyár, Marosvásárhely.**
Ajánlja francia módon gőzle-
párolás után készült creme-li-
kojeit. Saját szilvium, seprő
és törköly-főzde. Kitűnő rumok.
Különlegesség: „Assam-Rum”,
legkiválóbb theaurum. Árjegyzé-
kek viszontelárusítók részére in-
gyen és bérmentve.

**Keresztényfalvi agyag-áru-
gyár részvényszerűsége. Ke-
resztényfalva, (Brassó).** Uj-
onnan berendezett és nagybottolt
gyárában kitűnő minőségű kő-
agyag- és chamotte-árakat fő-
képen vízvezeték- és csatorná-
zási csövekhez, kémény-rakványok-
kat és más építkezési cikkeket,
vályukat stb.; mindenféle tűzálló
chamotte-tégelakat, lemezeket,
lisztés vakolatot és egyebe
nagyban készítenek.

**Központi fűtések, szellőztet-
sek, városi vízművek, csatorná-
zás stb. Épületbádogos-munkák,
horgany-diszitmények. V a j k ö-
p ü l ő. Zellerin gyár r. társ.**
Budapest, Nagy-diófa-utca 14.

**A Magyar Keramiai gyár
részv. társ. Budapest.** Iroda
VIII. József-körút 14. Telefon:
52—74. Gyárak: X., Kőbánya,
Óhegy. Telefon 53—09. Ajánlja
Rost Ottó mérnök és a keramit
feltalálójának személyes veze-
tése mellett gyártott kőci ut,
járda- és udvarok burkolására
kitűnőnek elismert keramit kö-
veit és keramit lapjait.

478—1900. főisp.

696. 2—2.

Pályázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegye székelyudvarhelyi köz-
kórházánál az igazgató főorvosi állásra pályáza-
tot hirdetek.

Ezen állás évi 1600 korona fizetéssel és
400 korona lakbérrel van rendszerezve.

Pályázók felhivatnak, hogy az 1883. I. t.-cz.
9. §. II. pontjában körülírt minősítésüket, valamint
műtősebészti képesítésüket és legalább két évi
kórházi szakgyakorlatukat igazoló okmányokkal
felszerelt pályázati kérvényüket hozzám folyó év
augusztus 7-ig bezárólag annál inkább benyújt-
ják, mivel a később beérkezendő kérvények fi-
gyelembe nem vétetnek.

Székely-Udvarhelytt, 1900. július 12-én.
Hollaki Arthur,
főispán.

ELADÓ

örök áron, elköltözés miatt egy 20
év óta fennálló jóforgalmu cukrász-
üzlet!

Czim a kiadóhivatalban. 689. 2—3

220 hold

jó minőségű tagosított birtok lak- és
gazdasági épületekkel, Kolozsmegyében
több évre haszonbérbe adandó, esetleg
örök áron eladó!

Ajánlatok kéretnek „Becsület” jelige alatt
e lap kiadóhivatalába címezve. 690. 3—3

Fontos minden háziasszonynak!**Legjobb ugorka besavanyítására:****ACETINE**

10-szeres csemege-ecetszesz.

10 deka „Acetine”-ből 1 liter finom, erős, zamatos
csemege ecet készíthető.

10 deka „Acetine” ára 20 fillér.

Kapható minden fűszerüzletben. 680. 6—10.

Folies Bergé mulató**az Ujvilágban.**

Naponta variete előadás szenzációs és családias
morsorral!

Kedd, július hó 24-én fellépte az ujonnan szerződött tagoknak!

Kövessi Juliska kitűnő hangverseny énekesnő.

Kappelló Adél exentrique.

Azonkívül fellépte:

Villányi Ilonka nemzetközi táncosnő.

◀▶ **Kaczér Erzsé** exentrique. ▶▶

Pont 10 órakor: **A mimikus.** Kitűnő bohózat.

Angeli, az itt kedvelt exentrique párdalosos.

Avis! Közkívánatra előkészületen **A hires calabrias**
parthie bohózat.

◀▶ **Kezdeté 8 órakor.** Belépti díj 1 korona. ▶▶

Számos látogatásért esd

Back Soma **Rienzi Mariska**
impressárió. igazgatónő.

382. 1—1.

**A nemes valódi
erdélyi borok**

Teutsch B. József pincészetéből minden nagyobb üzletek,
vendéglők, kávéházak és cukrászdában

kaphatók.

660. 2—7

Nyomatott Magyar Mihály nyomdájában, Kolozsvárt.